

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 14/2
Telefon št. 72

Upravištvo:

Sodna ulica št. 6
Telefon št. 88Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.842

Izhaja ob 6 zjutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za zasod. ozemlje 360
za inozemstvo . . . 600Oglasi za vsak mm višine
stolpea (58 mm) . . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpea (58 mm) . . 1

Ljubljana, 9. avgusta.

Te dni se je odigral v našem novinstvu značilen intermezzo.

«Slovenec» se je dogodila mala nesgoda, po kateri sicer ne bo nikogar glava bolela, ki pa je tako značilna za mišljenje in govorjenje ter pisanje velikega dela naših ljudi, da je po-
družno, pomuditi se nekoliko pri nji.

V nekem članku koncem julija se je «Slovenec» med drugim hudoval, da se v časopisju še vedno bere trditve, da so se jezuiti posluževali načela «namen posvečuje sredstva», češ da je celo svobodomislelec Neumann dokazal, da je ta trditev podla laž. Pri tem je zapisal «Slovenec» na račun Srbov sledečo pripombo: «Če to frazo čestokrat zasledimo v srbskem časopisju, se prav nič ne čudimo, ker Srbi niso vedel burnega razvoja svoje preteklosti niso mogli slediti zapadno - evropskemu znanstvu.»

Na to pripombo je reagirala beograjska «Samouprava», ki jo je smatrala za omalovaževanje in poniževanje Srbov. Zapisala je pri tem le, da je smešna trditev, kakor da je zapadno-evropska znanost nastopila v obrambo jezuitizma, zraven pa mirno opozorila «Slovenca» na vrsto srbskih znanstvenikov, ki so dosegli svetovni sloves.

V petkovi številki se opravičuje «Slovenec» na način, ki mora Srba še bolj užaliti, ker prvotno zapisano naziranje še bolj potrjuje, in sicer s sledečim: «Samouprava», oziroma njen informator je (namenoma?) spregledal, da vsebuje ta stavek za Srbe le opravičilo, kajti, če oni niso mogli slediti zapadno-evropskemu znanstvu, jim tega nihče ne očita in ne predbiva in ne šteje v zlo, ker so tehtni vzroki tu, če oni, oziroma njih velik del ni imel prilike vsled vednih vojsk živeti izključno le znanstvu. To je smisel našega stavka.»

Nikjer se pravo naziranje ne pokaže tako jasno in pravilno, kakor v takile pripombi, ki uide človeku mišnogrede. Zato iz nje popolno odseva ono omalovaževanje Srbov. — «Samouprava» je razumela in zapisala čisto pravilno in «Slovenec» popravil to še potrjuje, — ono nepoznavanje Srbov, ki je vdomačeno pri nas. Takle naš možak si niti misliti ne more, da bi imeli onstran Save kako znanost kaj «zapadnoevropskega». Balkan to je njemu Wild - West, kjer stoji za vsakim deblom razbojnik in preži... To seveda ni zraslo na naši domači slovenski nji, marveč to je vse še dedščina Avstrije in Dunaja. Prav tako je mislil in morda še misli tipični Dunajčan, kadar je slišal ime Beograđa, in civiliziran dunajski žurnalst ne bi napisal o srbski znanosti prav nič drugače ko «Slovenec». Ne eden ne drug si niti misliti ne moreta, da bi ne bilo tako. To je zdaj pri nas tako vkoreninjeno, tako samo po sebi umljivo naziranje, da se o njem ne dvomi več, prav tako kakor se ne dvomi, da so Angleži prakičini, Španci nepodjetni, Italijani strahopetci itd. To je dedščina avstrijske dobe, ki se zvesto drži tako izobraženca ko preprostega človeka in ki si daje izraza hote ali nehote, kadarkoli nanese prilika.

Ti predsodki, za katere naši ljudje nikakor ne iščejo zadostne stvarne utemeljenosti, so najboljšje sredstvo, da pravilno informirajo Srbe o nas. Upravičeni so, da nas smatrajo za nadute domisljave, ohole Kulturträgerje, in nam temu primerno obračajo hrbet, prav tako kakor so se nam avstrijski Nemci ravno zato tako osvovali, ker so nam neprestano molili pod nos svojo visoko kulturnost in se nam veljavati za Kulturträgerje. Če hočemo biti deležni iste nagrade in hvaležni kakor so jo dosegli Dunajčani od nas, tedaj kar nadaljujmo po «Slovenčevem» receptu.

VPRAŠANJE REGENTOVE ZAROKE.

Beograd, 9. avgusta. (Izv.) Današnja «Politika» javlja, da je na zadnji seji ministrskega sveta eden izmed navzočih ministrov zahteval pojasnila, ali se je prestolonaslednik regent res zoročil v Parizu. Ministrski predsednik Pašić je odgovoril, da ni še dobil nobenega uradnega poročila.

KARL HABSURG SE VENDAR SELI NA ŠPANSKO.

Pariz, 9. avgusta. «Excelsior» doznava iz Zeneve, da se razcesar Kar pogaja s Španijo, da bi mu dovolila prebivati na španskem. Govori se, da bodo pogajanja kmalu končana in da bo španska vlada dovolila razcesariu, da sme prebivati na španskem.

Razmejitve z Madžarsko

PREBIVALSTVO BARANJE SE HOČE S SILO UPRETI EVAKUACIJI. — ORGANIZACIJA NARODNE OBRANE.

Beograd, 9. avgusta. Dne 13. t. m. se sestane v Zagrebu medzavezniška komisija za razmejitve z Madžarsko. Načelnik te komisije je neki angleški polkovnik, dočim šteje komisija sama okoli 20 medzavezniških častnikov razen njihovega spremstva. Komisiji je kot naš zastopnik dodeljen polkovnik Vojin Čolak-Antić. Komisija bo ostala v Zagrebu samo dva dni, potem pa se preseli v Varaždin, kjer bo ostala, dokler ne dovrši svoje naloge. V Varaždinu bo prišla tudi madžarska delegacija za razmejitve.

Pečuh, 9. avgusta. Med prebivalstvom v onih delih Baranje, ki ne bodo pripadli naši državi, vlada veliko razburjanje zaradi glasov o skorajšnji evakuaciji, ki so se z veliko naglico razširili po vseh vaseh. Na zborovanju, ki se je vršilo v nedeljo v Mohaču in na katerem se je manifestiralo za varstvo države, se je

ljudstvo hotelo upreti evakuaciji, tako da je položaj postal zelo resen, vendar pa je uspelo voditeljem pomiriti množice. V vaseh vlada veliko ogorčenje, podobno onemu za novembra leta 1918, ko je istotako pretila evakuacija. Kakor se sodi po vseh znakih, se bo prebivalstvo v množicah uprlo evakuaciji.

Pečuh, 9. avgusta. Na nedeljskem zborovanju v Mohaču je bila sprejeta resolucija, v kateri se vlada naproša, naj se zakonito varstvo države raztegne na vso okupirano Baranjo zaradi uspešne obrambe pred komunisti. Sklenilo se je, da se v vsej Baranji osnujejo narodne obrambe čete, ki naj se spoje s celokupno organizacijo Narodne obrane, kot del Narodne obrane za Vojvodino. Narod je navdušeno pozdravil državo, ustavo, kralja, prestolonaslednika in ministrskega predsednika Pašića.

Kulturna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo prekinjena

Rim, 9. avgusta. (Izv.) Takoj po demisijski kabineta Giolitti je podal svojo demisijo tudi predsednik italijanske sekcije za kulturno zblizanje med Jugoslavijo in Italijo senator Ruffini. Novi predsednik vlade Bonomi ga je pozval, da naj ostane na svojem mestu, kar je pa Ruffini odločno odklonil, češ, da v sedanjih razmerah ni mogoče dosegati sporazuma v kulturnih vprašanjih. Z ozirom na demisijo

senatorja Ruffinija je italijanska vlada obvestila vlado v Beogradu, da naj se pogajanja o kulturnih odnosih med obema državama ki jih določa rapalska pogodba, odgode do jeseni, ko se sestavi nova italijanska delegacija. Jugoslovanska delegata Lujo Vojnović in rektor zagrebške tehnike dr. Marij Kiseljak sta danes odpotovala iz Rima.

Ponesrečena misija g. Zanelle

(Glej tudi članek na drugi strani.)

Beograd, 9. avgusta. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je raztrgal ministrski predsednik Pašić o svojem razgovoru s predsednikom reške vlade, Zanello, ki je povdarjal potrebo priateljskih odnosov z Re-

ko s strani naše države. Ministrski predsednik mu je na to odgovoril, da se bo o tem razgovarjal, čim se bodo konsolidirale prilike na Reki. Vsled tega so vsa pogajanja odložena za kasneje.

Preiskava proti komunistični teroristom

SODNIJA JE ODREDILA ARETACIJO VSEH BIVŠIH KOMUN. POSLANCEV.

Beograd, 9. avgusta. (Izv.) Ker sta narodna poslanc Milos Trebinjac in Vlado Milič in njihovi sokrivci priznali tudi sokrivo ostalih članov komunističnega parlamentarnega kluba, je sodnja zahtevala od policijskih oblasti, da se ji tekom tega tedna izroče vsi bivši komunistični poslanci.

Beograd, 9. avgusta. Včeraj dopoldne je posetil državni pravdnik dr. Urbani iz Zagreba ministra za notranje stvari Svetozara Pribičevića ter mu poročal o dosedanjih uspehih preiskave v zadevi atentata na ministra Draškovića. Razen tega je poročal dr. Urbani notranjemu ministru, da je neobhodno potrebno, da se vsa preiskava premesti iz Zagreba v Beograd, kjer se vodi istočasno preiskava v zadevi atentata na regenta prestolonaslednika Aleksandra. Osredotočene preiskave je po mnenju dr. Urbanija potrebno zaradi tega, ker sta obe zaroti in oba atentata delo komunistične centralne v Beogradu. Z ozirom na to, ni izključeno, da bodo vsi krivci prepeljeni iz Zagreba v Beograd že tekom tekočega tedna.

Beograd, 9. avgusta. Na podlagi novega zakona o redu in radu je minister za notranje stvari naročil vsem državnim oblastem, naj takoj odpuste iz službe vse one uradnike, ki so imeli ali ki še imajo kakor zvezo s komunistično stranko.

Beograd, 9. avgusta. (Izv.) Zunanje ministrstvo je v sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije izdalo vsem našim inozemskim zastopstvom nalog, da do 20. avgusta vidirajo potne liste onim inozemcem, ki hočejo posetiti veliki ljubljanski sejem.

Sestanek češkega in avstrijskega predsednika

Dunaj, 9. avgusta. Nocoj sta se zvezni predsednik dr. Hainisch in zvezni kancelar dr. Schober odpeljala v Seltthal, kjer se jutri dopoldne snideta s predsednikom češkoslovaške republike dr. Masarykom, ki se vrača z otoka Capri, in s češkoslovaškim ministrom za zunanje stvari dr. Benešem. Oba predsednika se bosta v Hallstattu mudila nekaj ur, nakar se peljeta čez Attnang, kjer se poslovita.

Praga, 9. avgusta. (Izv.) Predsednik Masaryk se vrača v domovino popolnoma zdrav in krepkejši nego je bil pred svojo boleznijo. Do jeseni se nastani na državnem gradu Lana blizu Prage.

DEMISIJA ČESKE VLADE?

Praga, 9. avgusta. (Izv.) V današnji seji ministrskega sveta je predsednik vlade dr. Černy izjavil, da bo takoj po vrnitvi predsednika republike Masaryka podal svojo demisijo. Po dosedanjih dispozicijah bo Masaryk poveril Černyju nadaljnje vodstvo vlade, dokler se ne sestavi nova vlada, v kateri bi Černy prevzel notranji portfelj. V slučaju, da Černy ne vstopi v novo vlado, bo imenovan poslanikom češko-slovaške republike na Dunaju.

AZIJSKA KUGA V VARŠAVI.

Berlin, 9. avgusta. «East Europe» javlja iz Varšave, da se je navzlic najstrožjim odredbam zanesla azijska kuga v Varšavo. V obmejnih krajih imajo že osem slučajev kuge.

Spor v gornješlezjskem vprašanju

ANGLEŽI ZA NEMČIJO, FRANCOZI ZA POLJAKE. — POLJAKI PRIPRAVLJAJO NOV PREVRAT.

Pariz, 8. avgusta. Na današnji seji vrhovnega sveta je francoski izvedenec Laroche izrazil svoje mnenje, da se mora gornješlezjsko industrijsko ozemlje razdeliti in po večini pripasti Poljski. Meja bi se v splošnem krila s takozvano Sforzovo črto. Italijanski zastopnik je obrazložil posredovalno stališče.

Pariz, 9. avgusta. Predsednik strokovnjaške komisije, Fromageot, je imel danes dopoldne ekspozice v seji vrhovnega sveta in je sporočil sklepe strokovnjakov. Po njegovem poročilu predpisuje versailleska mirova pogodba, da se mora glasovalno ozemlje v Gornji Šleziji razdeliti med Poljsko in Nemčijo. Zaradi tega se ne more sklicevati na večino, ki jo je ena od obeh strank dosegla v plebiscitnem ozemlju, da bi se na ta način Gornja Šlezija prisodila Nemčiji. Fromageot je nato dejal, da obstajata dve tezi, francoska in angleška. — La Roche je nato pojasnjeval francoske teze, ki se opira na to, da se razdelijo posamezne občine med obe stranki na podlagi izida plebiscita. Po francoski sodbi se mora vsa prenegovna kotlina priznati Poljski. La Roche je nato kritiziral angleški načrt in očital, da hočejo 9:11 poljskih glasov prisoditi Nemčiji in le 2:11 Poljski. — Komisija strokovnjakov je prišla do zaključka, da je med obema nasprotujočima si načrtoma treba najti sporazumno in pravično rešitev. — Vrhovni svet je krunčno pozval strokovnjaško komisijo, naj popoldne obnovi svoje delo.

Pariz, 9. avgusta. «Echo de Paris» javlja, da bi bil Lloyd George pripravljen dopustiti delitev gornješlezjskega industrijskega ozemlja, toda lord Curzon vztraja na svojem dosedanjem stališču nedeljivosti. Danes se sestane v finančnem ministrstvu tudi komisija za ureditev finančno-reparacijskih vprašanj, ki je sestavljena iz finančnega ministra Deumerja, italijanskega zakladnega ministra Solerija in angleškega zakladnega tajnika sir Roberta Hornesa.

London, 9. avgusta. Lloyd George je na današnji seji vrhovnega sveta v svojem govoru izjavil: Angleška vlada ne bi nikdar podpirala take ureditve, ki bi imela za posledico, da

bi se nemško prebivalstvo izgnalo iz Šlezije. Predlagal je, da bi se strokovnjakom dale nove instrukcije. Rekel je dalje: Anglija bi vedno držala s Francijo, ako bi bila nepravilno napadena. Narodi angleške države pa bi se ne pustili zaplesti v vojno, ki bi nastala iz izrabe nadmoči v svrhu zatiranja ali iz izrabljanja prava v uri trupa po kateremkoli zavezniku.

Pariz, 9. avgusta. Na današnji dopoldanski seji vrhovnega sveta so bili zaslišani člani medzavezniške komisije v Opolju. General La Roche je povdarjal, da je potrebno poslati v Gornjo Šlezijo ojačenje za čete, da bi se zabranili nemiri ob razglasitvi odločitve vrhovnega sveta, ker prebivalstvo Gornje Šlezije ni razoroženo in bi Poljaki in Nemci v danem trenutku mogli razpolagati z nad 100.000 bojevniki. Sir Harold Stuard je povdarjal, da ojačenje čet ni potrebno. Pritril je temu, da je prebivalstvo Gornje Šlezije še vedno oboroženo, vendar pa bi ostalo mirno, ako poljski elementi ne bi delali nemira. General De Marins se je izrekel za hitro odločitev, po kateri naj bi se Poljski in Nemčiji prisodila pripadajoča ozemlja in zavezniške čete takoj umaknile. Lloyd George je v svojih izjavah prišel do zaključka, da naj se industrijski trlikot prisodi Nemčiji, vendar pa kompromisa ni odklonil. Ministrski predsednik Briand bo odgovoril v popoldanski seji.

Zürich, 9. avgusta. (Izv.) Po poročilih iz Gornje Šlezije pripravljajo Poljaki nov prevrat v Šleziji, kate-rega podpirajo materijelno in moralno Francozi. Poljska ustaška komanda namerava zasesti Rybnik in Plešni ter prodirati proti Opolu. Ker so Francozi zasedli zgoraj omenjena mesta, je verjetno, da bodo Poljaki izvedli svoj načrt z največjo lahkoto, ker so znali Francozi odstraniti iz teh krajev angleške in italijanske posadke. Te dni se je vršil pod predsedstvom poljskega generala Moraczewskega v Sosnowych vojaški posvet, na katerem so bili prisotni poljski generalštabni oficirji in francoski general Denis z večjim številom francoskih oficirjev.

Grki ogrožajo Carigrad

Atene, 9. avgusta. Listi poročajo iz Carigrada, da so razne grške korporacije v Carigradu sklenile resolucije, ki zahtevajo priklonitev Carigrada Grški.

Atene, 9. avgusta. Z ozirom na vesti, da hoče grška vojska okupirati Carigrad, se stambulski turški listi zelo vznemirjajo. Profilmalski listi poudarjajo potrebo čimprejšnjega sklenja miru, da se odkloni očividna katastrofa, v katero vodi nacionalistično gibanje. Njihova stranka je

celo nameravala prirediti manifestacije izjave v korist miru, vendar pa jo je pora na pritisk kemalistov prepovedala v poslednjem trenutku. Po londonskih vesteh je angorska vlada naročila maršalu Izet paši, naj posreduje pri zaveznikih komisarijih v Carigradu, da čimprej prenehajo sovražnosti. Podobne demarše bodo storili tudi diplomatski zastopniki Kemalistov, ki odpotoujejo prihodnji teden v Pariz.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 206 — 208,50, Bukarešta 225, Milan 728 — 734, London 610 — 611, Newyork kabel 167, ček 164,50, Pariz 1305 — 1320, Praga 210 — 212, Svica 2800 — 2850, Dunaj 15,30 — 15,70, Budimpešta 43 — 43,50, valute: dolar 163 — 164, avstrijske krone 16,75, rublji 17,50 — 19, 20 K v zlatu 540, funti 575 — 585, napoleoni 530 — 535, marke 208 — 210, leji 223, lire 722 — 727.

Banka za Primorje 825 — 885, Trg. obrtna banka 240 — 245, Hrv. eskomptna banka 660 — 663, Brodska banka 430 — 435, Jadranska banka 1825 — 1850, Jugoslovenska banka 533 — 535, Ljub. kreditna banka 810, Prašedion 5135 — 5150, Srpska banka 705 — 710, Rečka pučka banka 420, Eksploatacija drva 700, Gutman 1375, Goranin 525, Slavonija 880 — 910, Nar. šumska industrija 615 — 623, Ljub. strojne tovarne in livarne 800.

Beograd, valute: franki 824, leji 55,75, marke 51, napoleoni 128, devize: London 151,90, Pariz 326, Zeneva 690, Praga 52,50, Dunaj 4,63, Budimpešta 51,25, Milan 182.

Dunaj, Zagreb 643 — 647, Beograd 2608 — 2688, Berlin 1321 — 1327, Budimpešta 276,50 — 279,50, Bukarešta 1376 — 1385, London 4220 — 4222, Milan 47,80 — 48,10, Newyork 1072,50 — 1076,50, Pariz 8542,50 — 8582,50, Praga 1369 — 1375, Sofija 950 — 960, Varšava 5075 — 5275, Zürich 18425 — 18475.

Dunaj: dolarji 1062 — 1066, levi 930 — 940, marke 1350 — 1356, funti 3970 — 3990, fr. franki 8520 — 8560, lire 4762,50 — 4782,50, dinarji 2551 — 2571, poljske marke 51 — 53, leji 1847,5 — 1877,5, švic. franki 18400 — 18450, češke krone 1369 — 1375, madž. krone 274,50 — 277,50.

Zürich: Berlin 785, Newyork 589, London 2175, Pariz 46,70, Milan 26, Praga 753, Budimpešta 152, Zagreb 500, Bukarešta 762, Varšava 680, Dunaj 060 av. žig. krone 0,56.

Neuspeh g. Zanelle v Beogradu

Iz Beograda nam pišejo:

Priloh šefa reške avtonomaške stranke Ricarda Zanelle v Beogradu, je sprejela jugoslovanska vlada s precejšnje skopse, ker je v njegovi misli videla takoj trik italijanske vlade, da pride s posredovanjem v resnici edinega predstavnika reškega javnega mnenja v posredne pregovore z našo vlado. Nastop gospoda Zanelle je sicer sam po sebi demontiral te okolnosti, toda iz njegovih izjav o Kondominijumu nad reškimi pristanišči sevidi, da je Zanelle hotel zastopati stališče italijanske vlade, ki je pa za nas popolnoma nesprejemljivo. Zato se lahko trdi, da je Zanelle akcija, ki ima svojo zaslonbo v Rimu, ponesrečena. Zanelle bo mogel konferirati z našo vlado edino kot predstavnik javnega mnenja Reke, ki se je povodom volitev v reško konstituanto izrekla jasno za popolno samostojnost Reke, kot emisar italijanske vlade pa ne doseže ničesar! Italijanska politika v reškem vprašanju je zopet doživela novo razočaranje in neuspeh. To že skušajo popravljati poluradni italijanski listi; tako n. pr. glasilo predsednika italijanske vlade, Bonomija, »Epoca« izjavlja, da italijanska vlada nima absolutno nobene zveze z mislijo Zanelle v Beogradu, kamor je odšel on po svoji inicijativi brez sporazuma z rimsko vlado in brez vsakih instrukcij. Ta demontiranja italijanske vlade je prva posledica neuspeha Zanelle misije v Beogradu, kjer je Zanelle mogel spoznati, da je jugoslovanska vlada pripravljena pogajati se in govoriti o reškem vprašanju edino z reško vlado, ki bo samostojna in neodvisna od rimske politike.

Beograd, 9. avgusta. (Izv.) Predsednik reške vlade, Zanelle, se še vedno mudi v Beogradu. Posetil je notranjega ministra Pribeževića in trgovskega ministra dr. Spaha. V zunanem ministristvu je bil sprejet od pomočnika Popovića.

Ustroj pokrajinske uprave za Slovenijo

Dosedanja deželna vlada za Slovenijo je v zmislu člena 134. ustave prenehala ter je na njeno mesto stopila »Pokrajinska uprava za Slovenijo«, kateri stoji v zmislu prehodnih ustavnih naredb na čelu pokrajinski namestnik. Pokrajinski namestnik izvršuje pokrajinsko upravo po šefih oddelkov pod neposrednim nadzorstvom ministra za notranje zadeve in kot organ pristojnih ministrstev. Pokrajinska uprava za Slovenijo obstoji dotlej, dokler se posamezni deli pokrajinske uprave ne ukinejo in njihovi posli ne preneso bodisi na posamezna ministristva, bodisi na kasacijsko ali apelacijsko sodišče (stol sedmorice, odnosno višje deželno sodišče), bodisi na ministrske ekspoziture, bodisi na oblastne urade države (veliki župan in za posebne posle državne uprave posebne instance za eno ali več oblasti) ali samouprave (oblastna skupščina in oblastni odbori). Pokrajinska uprava za Slovenijo se deli v naslednje oddelke: v predsedstvo pokrajinske uprave, v oddelek za notranje zadeve, v oddelek za kmetijstvo, v oddelek za javna dela, v od-

delek za socialno skrbstvo, v oddelek za prosveto in vero, v oddelek za pravosodje in v oddelek za gozdarstvo.

Stvarna pristojnost pokrajinske uprave in njenih oddelkov ostane do nadaljnjih ukrepov povsem ista, kakor pristojnost prejšnje deželne vlade in njenih odgovarjajočih poverjenikov in oddelkov.

Na čelu posameznih oddelkov pokrajinske uprave stoji šefi oddelkov.

Oddelki se po potrebi dele zopet v odseke, katerim načelujejo referenti.

Svojim pristojnim ministristvom ostanejo tudi nadalje neposredno podrejeni sledeči uradi: delegacija ministristva financ, oddelek ministristva za trgovino in industrijo, zdravstveni odsek, gradbena direkcija, generalna inspekcija vod, rudarsko glavarstvo, agrarna direkcija, finančna prokuratura.

Podnajemnik in nova stanovanjska uredba

V zadnjem času se množijo slučaj, da najemniki stanovanj povisujejo na slepo cene podnajemnikom oddanih sob. Ker pri tem običajno ne ve niti podnajemnik, koliko je dolžan plačati za sobo in niti najemnik, koliko sme zvišati podnajemno, hočemo tukaj na kratko citirati in razložiti tozadevne člene nove stanovanjske uredbe in pravilnika. Če komu še ne bi bilo jasno, naj si kupi v knjižnici uredbo in naj vpraša na stanovanjskem uradu.

Člen 8. uredbe prepušča pokrajinskim vladam, odnosno stanovanjskim oblastvom, da v duhu stanovanjske uredbe odrede cene sobam z opremo in brez nje po hotelih, prenočiščih, pensionih, kopališčih itd. To se je tudi odredilo v priloženem pravilniku, ki določa višino podnajemnine v členih 2., 3. in 4. Za podnajemnika je važno sledeče: Predvsem je treba ugotoviti najemno ceno vsega stanovanja. Ako pa uporablja hišni lastnik stanovanje sam, je določiti najemno ceno stanovanja v višini, ki bi se morala plačati, ako bi bilo stanovanje oddano v najem. Višino najemnine določa uredba sama v členu 3., ki pravi, da se določi najprej osnovna najemnina za dan 1. julija 1914. Ta osnovna najemnina, pomnožena s številom štiri, da normalno stopnjo pri najemu za stanovanje po tej uredbi. Pri ekonomsko slabotnejših najemnikih, med katere spadajo tudi oni, ki živijo pretežno ob stalni plači ali pokojnini, se sme osnovna najemnina pomnožiti največ s številom tri.

Za preračunavanje podnajemnine je nujno potrebno, da se ugotovi ta normalna stopnja najemnine za celo stanovanje. Za osnovnico ceni ene prazne sobe (kabineta) velja količnik, ki se dobi, ako se najemnina vsega stanovanja, določena po tej uredbi, razdeli s številom sob (kabineta) vsega stanovanja; predstava in druge priložne se pri tem ne štejejo. Tako preračunani ceni ene prazne sobe je dodati največ 50—100% količnika, o čemer odloči za vsak primer posebej stanovanjsko oblastvo, vpoštevaje lež in kakovost zgradbe in sobe.

Tako določena višina podnajemnine velja samo za prazne sobe. Če pa je podnajem zvezan z uporabo pohištva, postrežbe, izmenjave posteljnine, mora veljati za osnovnico zopet cena prazne sobe, ki se jo zviša za nadaljnjih 100—200%, pri luksurijsko opremljenih sobah in drugih ne običajnih ugodnostih pa do 300% količnika, tako, kakor je pravilno za obe stranki, v kolikor se nista same zednili drugače. V spornih primerih sme stanovanjsko

oblastvo s ozirom na podnajemnikov slabši ali ugodnejši ekonomski položaj po lastnem preudarku določiti višino podnajemnine, ki je nižja ali pa tudi višja od navedene mere.

Ako je soba oddana v podnajem dvema ali več podnajemnikom, je povisati najemno ceno pri dveh podnajemnikih še za 50%, pri več podnajemnikih pa do 100% podnajemnine, ki se preračuna na gorenji način.

Naj zadostuje en primer: Vzemimo da je stalo stanovanje s tremi sobami (priliktino se ne štejejo) z gostaščilno in vodarino 1. julija 1914 okroglo 900 kron. Po novi stanovanjski uredbi se ta najemnina mora zvišati na štiri, oziroma trikratno višino. Dobimo višino najemnine 3600 (2700) kron. To vsoto delimo s številom sob 3 in dobimo 1200 (900) kron, katera vsota naj se kot podnajemnina povisja za 50—100%, torej 1800 (2400) in 1200 (1800). Toliko sme stati letno največ prazna soba, oddana v podnajem, v našem primeru. Če pa je ta soba meblirana in zvezana z uporabo posteljinega perila, postrežbe itd., se sme še zvišati za nadaljnih 100—200%, pri luksurijsko opremljenih sobah celo na 300%.

Kakor je razvidno že iz tega računa, bodo podnajemnine šlo kvišku. Stanovanjska uredba slobo skrb za podnajemnika. Pri spornih vprašanjih naj se stranke obračajo na stanovanjsko komisijo, ki bo, upamo, previsoko navijanje podnajemnin v duhu odredbe primerno znižala.

Komunistične metode

Preprečenje strašnega zločina v Novem Sadu.

Iz Novega Sada javljajo o novem zločinu, katerega so hoteli prizoriti komunistični teroristi, ki se je pa v veliko srečo ponesrečil. Pri poveljniku novosadske aviatične postaje se je javil z objavo iz Beograda od aviatične komande v uniformi vojaškega zdravnika Jovan Katić z aktom, da mora pregledati zdravstveno stanje moštva in delavcev, ki so zaposleni v aviatični postaji. Poveljniku postaje se je takoj zdelo, da so dokumenti vojaškega zdravnika ponarejeni; vendar ga je pustil, da je pregledoval moštvo, a obenem ga je dal strogo opazovati. Telefonski se je prepiral v Beogradu, da aviatična komanda ni poslala v Novi Sad nobenega zdravnika, da mora biti ta človek slepar. Poveljnik aviatike v Novem Sadu je dal dozdevnega zdravnika takoj zapreti, uveldele je preiskavo, ki je spravlja na dan nezasilne stvari. V aviatični delavnici je namreč zaposlenih veliko številu civilnih delavcev, ki so v veliki večini komunisti, s pomočjo teh delavcev je Katić, za katerega se je dokazalo, da je dijak medicine v Budimpešti in član komunističnega terorističnega komiteja, imel nalogo zastrupiti po vseh novosadskih vojašnicah vodnjake, da bi se na ta način zastrupila vsa novosadska posadka, ki šteje okoli 3000 mož, a da bi potem, ko bi vojak pomrl vsled zastrupljenja, izval komunistično pobuno v Novem Sadu. Res so v priljagi Katića našli velike množine smrtonosnih strupov. — Preiskava se vodi nadalje, aretirali so dosedaj veliko število delavcev iz aviatičnih delavnic, ki so potrdili, da je pripravil Katić zastrupljenje vodnjakov po vojašnicah.

SLOŽNO DELO SPASI NAROD, ZATO BODIMO SLOŽNI V DELU ZA JUGOSLOVENSKO MATICO! VSI NA DELO, DA REŠIMO BRATE!

slavnostni govornik dr. P. Strmšek v lepem, jednatem govoru razložil navdušenemu ljudstvu pomen Kocenove slavnosti, odkril v imenu Zgod. društva v Mariboru spominsko ploščo ter jo izročil občini v varstvo. Mala deklica je na to deklarirala pesmico in proslavljala preprosto kmeteko hišo, v kakršni se je rodil tudi Kocen. Župnik Kocipec se je z lepimi besedami zahvalil slavnostnemu govorniku in zaklical Kocenovemu spominu: slaval Množica se je nato polagoma razšla, večina je drvela veselih lic tja doli v prijazne prostore Gobčeve gostilne pri kolodvoru, kjer se je vršila ljudska veselica ob najboljšem razpoloženju pozno v noč.

Da se je vsa slavnost izvršila tako dostojno in lepo, da se je udeležilo toliko občinstva kljub temu, da je bilo v neposredni bližini več veselice in zabav, se imamo v prvi vrsti zahvaliti spretnemu vodstvu in poštvovalnemu delu pripravljavalnega odbora, nadalje našim vrlim Kolaščam, ki so pod vodstvom gospe županje podnevi in ponoči neumorno delale, pletle vence, nabirale bobitke, pripravljale jestvine, pecivo in pijačo in okrasile veselilne prostore. Posebej pa še moramo omeniti odlično sodelovanje dveh narodnih dam, gospe dr. Karlovčkove iz Celja in gospe Ošlakove s Ponikve, ki sta z darovanjem bogatih dobrot pripomogle slavnosti do njene višine.

Po svetu

— **Kronanje rumunskega kralja.** Svečano kronanje rumunskega kralja Ferdinanda in kraljice Marije se definitivno vrši dne 24. septembra t. l. Kronanje se bo vršilo v Alba Juliji (Karlburg) na Sedmograškem, kjer je nekoč knez Mihael Hrabri izvojeval slavne zmage. Na čast kraljevskemu paru se gradi v mestu nova cerkev, v kateri se bo vršilo kronanje in maziljenje. Ceremonija se bo vršila na zelo svečan način. Po kronanju bo prečital kralj proglas na narod, nato pa bo sledilo defiliranje historičnih skupin iz časa Trjana in Decebala pa do sedanjosti. Dne 26. septembra bo kralj slovesno vporakal v prestolico, kjer se bo vršila slovesna zahvalna služba božja in velika narodna zabava, na kateri se bo razdelilo med narod 60.000 kraljevskih fotografij in 200.000 kraljevih slavnostnih proglašev.

— **Kam gre Karl Habsburg.** Rimska poročila odločno demontirajo vesti florentinskega lista »La Nazione«, da je italijanska vlada dovolila obitelji Karla Habsburga, da se naseli v Italiji. Isti listi ugotavljajo, da se Karl sploh ni obrnil na italijansko vlado s slično prošnjo, pač pa je prosil kneza Lichtensteina, da bi mu državni svet Lichtensteinske kneževine dovolil, da se naseli tam. Po poročilih italijanskih listov, je knez Lichtensteinski zadovoljen z naselitvijo zadnjega Habsburgovca v svoji kneževini, vendar je zahteval, da se Karol poprej zaveže, da ne bo poskušal iz Lichtensteina nobenih pustolovščin, ki bi mogle ogroziti obstoj kneževine Lichtenstein.

Politične beležke

— **Razpis državnozbornih volitev.** Kakor nam poročajo iz Beograda, bodo v najkrajšem času razpisane naknadne volitve za izpraznjena mesta komunističnih poslancev. Vršile pa se bodo te volitve najbrž šele koncem leta.

— **Afera gosp. Peska.** Kakor nam poročajo, je imelo zadnje dni načelstvo NSS ponovne seje, na katerih se je razpravljalo o aferi gosp. Peska. Načelstvo se je nahajalo pod visom dejstva, da je pokrajinski namestnik na intervencijo nekaterih voditeljev NSS izjavil, da se nahajajo akti pri ministristvu za notranje zadeve in da on ni kompetenten, dati informacije o stvari, ki je zanj uradna tajnost, da pa je na drugi strani odkrito nasvetoval gosp. Pesku, naj se za nekaj časa umakne javni pozornosti s tem, da oplotuje ali oboli. Končno so nekateri člani načelstva NSS odkrito vprašali gosp. Peska, ali je očitke gotovega moralnega defekta utemeljen. Gosp. Pesek je dal častno besedo, da se mu v tem oziru ne more niti najmanjšega očitati. Njegovi najožji pristaši so nato zahtevali, da se vodstvo stranke s to izjavo zadovolji. Drugi so menili, da je treba dognati stvar do kraja, ker je vendar nemogoče, da bi bil novi pokrajinski namestnik, ki je politično nezainteresiran, brez najtežnejših razlogov predložil ministru, da se naj gosp. Peska ne potrdi. Ker veže pokrajinskega namestnika uradna tajnost in se akt nahaja pri ministru za notranje zadeve, se sedaj v krogih NSS misli na to, da se gg., ki so vzeli zadevo gosp. Peska v svoje roke, t. j. dr. Rybář ter poslanca Deržić in Brandner obrnejo naravnost na ministra za notranje zadeve. Tudi mi mislimo, da je ta pot pravilna. Ako gg. Deržić in Brandner kot narodna poslancev zahtevata od ministra pojasnila, je gotovo, da ga bodeta tudi dobila. — Kakor nam naknadno javljajo, odide poslanec Deržić jutri v Beograd, da dobi od notranjega ministra avtentično pojasnilo in tako doseže razčiščenje mučne afere.

— **O velikem presenečenju v inozemstvu** poroča »Jugoslavija«, ker minister notranjih zadev z ozirom na poročilo pokrajinskega namestnika ni mogel predložiti kroni v potrditev izvolitev Antona Peska. Na Oškem — tako piše »Jugoslavija« — vlada veliko razburjenje; ko je bil izvoljen Pesek za župana s klerikalnimi, komunističnimi in social-demokratskimi glasovi, tedaj je poročala »Jugoslavija«, da vlada v Franciji veliko zadovoljstvo. Če bo šlo tako naprej pride na vse zadnje vprašanje Peskovega županovanja še na dnevni red vrhovnega sveta v Parizu, skupno z vprašanjem Orienta!

— **Greh Jugoslavije.** Naša država ima vedno več grehov, ki jih ne more odpraviti; tako je n. pr. »Domoljub« kriva Jugoslavija, da so slovenski duhovniki brez protesta izročili cerkvene zvonove avstrijski vojaški upravi, ki jih je prelila v kanone, sedaj se pa ta Jugoslavija noče pobrigati, da bi dobila te cerkve zvonove nazaj. Dalje je Jugoslavija kriva, da so klerikalne obične podpisovale vojna posojila, a ker niso imele denarja, se so morale zadolžiti. Jugoslavija je kriva sedaj, ker noče vrniti občinam tega denarja, ki so ga porabili avstrijski generali, ko so se pripravljali na svoje poraze. »Straža« trdi, da je Jugoslavija kriva strašne nemarale, ker se v Jugoslaviji kopljejo skupaj moški in ženske. »Na-

prejo« je kriva Jugoslavija, ker ni kateri možje, železniški uradniki, ki so prestavljeni iz Ljubljane in niso vzeli svojih družin s seboj, žive lahko miselno, kajti jugoslovanski državniki se še do danes niso pobrigali za zakon, po katerem bi dobivali mož del plače, a žena svoj del! — Uboga Jugoslavija!

Sokolski vestnik

SLAVNOSTNI DNEVI OTVORITVE TELOVADIŠČA SOKOLA I NA TABORU.

Naraščajev prapor Sokola I. Po inicitjativi vrle Sokolice gospe Milene Ježek-Zorove, dobi naraščaj prekrasen prapor. Belo polje, rdeči in modri okraski, Sokol, sokolski izrek. Ročno delo omenjene gospe je umetniško izvršeno. Za veliki kodašni dar, poklonjen iz ljubezni do sokolske mladine, se Sokol I iskreno zahvaljuje. Enaka zahvala gre veleposlovnanemu konzulu češkoslovaške republike, g. dr. Benešu, ki je poklonil za ta prapor prekrasno moderno litvo Sokola z rahlo zaprtimi peroti. Zastavo okraši »Ženski sokolski krožek« z dragocennim trakom. Zastavo si n. l. ogleda občinstvo v izložbenm oknu pri trvdki Magdič. Bratska sokolska društva, ki prilite v dne 14. in 15. avgusta gostovat k otvoritvi našega telovadišča, ponovno prosimo, da si pravočasno oskrbe legitimacije za polovično vožnjo, obede, kakor smo priporočali in da nam naznanijo za koliko oseb in večerov rabijo prenočišč. Na bratsko snidenje! — Zdravo! Odbor Sokola I.

Sokol I prosi vse one brate in sestre, odnosno njihove družine, ki bi mogle za slavnostne dni otvoritve telovadišča prepušiti kako prenočišče brezplačno ali proti odškodnini, da to javijo odboru. Te prilave sprejema društveni podstarosta vsak dan od 5. do 7. ure zvečer v Simon Gregorčičev knjižnici.

Priljave za 14. in 15. avgust se množijo za udeležbo pri svečani otvoritvi po vseh novih predpisih zgrajenega telovadišča na Taboru. Vabimo vsa društva, da izpolnijo priljavne tiskovine, da se vemo ravnati glede morebitnih posebnih vpravov.

Sokol I pozivlje vse sodelujoče pri pavilijonih, reditelje in vohbe vse odseke in odbore, da se ta teden pogosto shajajo med 6. in 8. uro na telovadišču na Taboru, da dobi vsakdo lahko potrebna navodila.

Narodno žentstvo in bratje, ki imate narodne noše, naj priljavijo do petka svojo udeležbo pri sprevedu Sokola I v ponedeljek dne 15. avgusta dopoldne. Prijava v društveni sobi, trg Tabor 2, vsako popoldne med 4. in 7. uro. Skupina narodnih nošah se zbira v ponedeljek ob pol 11. na vzhodnem delu telovadišča na trgu Tabor.

MARIBORSKI OBČINSKI SVET.

Maribor, 9. avgusta.

Sinoči se je vršila prva seja mariborskega občinskega sveta, ki je trajala pozno v noč. Po prečitjanju zapisnika zadnje seje bivšega mestnega sosveta je naznanil župan Grčar, da je bila mestna blagajna prevzeta v popolnem redu, nakar je razložil pravilnik o dolžnostih in delokrogu župana in mestnega sveta. Sledila je izvolitev 13 odsekov, ki bodo najprej v svoj delokrog spadajoče zadeve natančno proučili in stavili potem občinskemu svetu konkretne predloge.

Izvoljeni so bili sledeči odseki: 1. finančno - gospodarski (7 članov), 2. pravni (3), 3. personalni in disciplinarni (7), 4. obrtni in industrijski (4), 5. kulturni (3), 6. socialni (7), 7. zdravstveni (3), 8. stavbni (7), 9. stanovanjski (7), 10. odsek za mestno klavnico (7), 11. odsek za pogrebni zavod in pokopališče (3), 12. odsek za likvidacijo mestnega gospodarskega urada (7), 13. odsek za mestno pilnarno in vodovod (8 članov). Demokratiški klub ni določil nobenih kandidatov in obstojajo odseki iz socialnih demokratov narodnih socialistov in klerikalcev.

Ker od prejšnjega mestnega sosveta imenovani odsek za pregled mestne hranilnice ni posloval, je bil na predlog demokratov izvoljen nov odsek, obstoječ iz treh članov.

Predlog socialnih demokratov, naj se Gosposka ulica prekrsti v Glavno ulico, da se tako odstrani znak hlapčevstva in znak nekdanje gosposke vlade, je bil odkazan odseku, istotako tudi socialistični predlog o ustanovitvi mestne knjižnice potom združenja vseh v mestu nahajajočih se knjižnic. Predlog, da naj se zgradi v mestni pilnarni kopališče za tamošnje delavce in se jim preskrbi tudi obleka na občinske stroške, je bil sprejet soglasno in izročen odseku v natančnejšo proučitev.

Sledila je razprava o gledališkem vprašanju. Dovoljen je bil kredit v znesku 500.000 K za takojšnjo uvedbo nove razsvetljave, da se prepreči zakasnitev sezone, vlada pa se naproša za podporo in nujno rešitev vprašanja podzavljenja gledališča. S tem je bil dnevni red prve redne seje izčrpan in je sledila tajna seja, ki je razpravljala o raznih personalnih zadevah, kakor določitev plače županu itd.

* Minister Kukovec v Ljubljani. Minister za socialno politiko dr. V. Kukovec se je včeraj popoldne v Ljubljani, kjer se je udeležil seje na- selstva JDS. Zvečer je gosp. minister sprot odpoštoval v Celje.

* Slavnostno odlikovanje bivšega župana dr. Tavčarja. Danes ob 18. uri izročili na slovesen način pokrajinski nametnik Ivan Hribar v mestni čimnici bivšemu ljubljanskemu županu dr. Ivanu Tavčarju, red sv. Save II. razreda, s katerim je bil dr. Tavčar nedavno odlikovan. K svečanosti so vabljeni vsi bivši občinski svetniki, galerija pa je rezervirana za dame.

* Proslava 70letnice dr. Ivana Tavčarja. V Ljubljani se je sestavil odbor, ki pripravlja svečano proslavo Tavčarjeve sedemdesetletnice. Kakor najdemo, se bo vršila dne 27. avgusta velika serena in bakljada narodnih društev in meščanstva, kateri bo sledil slavnostni sestanek z jubilarjem v eni velikih dvoran v mestu. Koncem septembra ali začetkom oktobra pa priredijo kulturne organizacije slavnostno akademijo na čast odličnemu slovenskemu pisatelju.

* Volitev župana v Ljubljani. Kakor najdemo, je na pokrajinsko upravo že dospel akt ministrstva za notranje zadeve da je minister a limine zavrnil, predložiti gosp. Peska v potrditve. Dotični odlok bo v najkrajšem času dostavljen najstarejšemu občinskemu svetniku gosp. Jagliču s pozivom, da takoj skliče občinski odbor k novi županski volitvi. Obenem mu bo dostavljen odlok, da so mandati komunističnih svetnikov (6) in njihovih namestnikov razveljavljeni. Volitev župana se bo vršila koncem tega ali pričetkom prihodnjega tedna.

* Polovična vožnja za obiskovalce ljubljanskega sejma. Minister za obrambo je odobril, da veljajo legitimacije, ki jih izdaja sejmški urad za posest ljubljanskega velikega sejma v zvezi s sejmškim znakom od 20. avgusta do 20. septembra kot izkaznice za polovično vožnjo v Ljubljano in nazaj v vseh razredih potniških vlakov. Legitimacija upravičuje od 3. do 12. septembra tudi do polovične vožnje na brzdavku Beograd - Ljubljana, ako se izkaže imetelj s potrdilom ministrstva trgovine in industrije, da obišče veliki sejem. Enake ugodnosti je zagotovila tudi južna železnica.

* Imenovanja v finančni službi. Minister za finance je imenoval pri finančni prokuraturi v Ljubljani: za začasnega finančnega svetnika dr. Franca Hubada, dosedanjega začasnega finančnega tajnika pri isti prokuraturi; za začasnega finančnega tajnika dr. Jožeta Vidmarja, dosedanjega začasnega pristava pri isti prokuraturi; za kanclista Srečka Gruberja, dosedanjega pisarniškega oficijanta pri isti prokuraturi.

* Pokrajinski namestnik v Kranju. Iz Kranja nam poročajo 9. t. m.: Pokrajinski namestnik g. Hribar se je danes dopoldne pripeljal iz Cerkelj v Kranj. Na potu so ga povsod simpatično pozdravljali. Sprejem v mestu je bil jako lep. V imenu narodnega ženstva ga je pozdravila gospodinja Olga Rakovčeva, a v imenu ruskih beguncev mu je deklamirala mlada Rusinja prigodno pesem in mu izročila šopek cvetlic. Nato se je javil okrajni glavar Znidarčič, a za njim mestni župan Ciril Pirč, ki je v navdušenem govoru pozdravljal pokrajinskega namestnika kot sina lepe Gorenjske in prvobojevnika v borbi slovenskega naroda. Dopoldne je g. Hribar sprejel deputacije uradništva, občinskega zastopa kranjskega, županov kranjskega okrajnega glavarstva, okrajnega učiteljskega, ter vseh kulturnih in gospodarskih organizacij kranjskega okraja. Popoldne se je vršil slavnostni banket, na katerem je g. namestnik izrekel v navdušenem sprejetu zdravico kralju Petru, prestolonasledniku Aleksandru ter vsemu kraljevskemu domu. V imenu mesta Kranj je pozdravil pokrajinskega namestnika župan Ciril Pirč, kranjski dekan Anton Kolner je nazdravil g. Hribarju kot narodnemu mučeniku, a v imenu okoliških županov je govoril župan iz Trate nad Poljanah Uršič. Na predlog župana mesta Skofje Loke Hafnerja, je bila med velikim navdušenjem sprejeta sledeča brzojavka na kabinetno pisarno v Beogradu: »Povodom poseta kraljevskega namestnika Ivana Hribarja v Kranju izražamo vsi zbrani župani celega političnega okraja Kranj Njegovemu Velikanstvu kralju Petru in Njegovemu Visočanstvu prestolonasledniku Aleksandru izraze neomejene vdanosti, ljubezni in zvestobe radujoč se nad sprejetjem edinstvene ustave in nad imenovanjem zaslužnega in priljubljenega slovenskega rodoljuba kot je minister Ivan Hribar, za prvega namestnika Vašega Velikanstva. — Vsi župani političnega okraja Kranj.»

* Pozor, železničarji! Prejeli smo: Dne 19., 20. in 21. t. m. se vrši v Beogradu III. zemaljski kongres nacionalnih železničarjev kraljevine SHS in obenem veliki železničarski izlet. Natančni program izleta kakor tudi kongresa je objavljen v tedniku »Jugoslovanski železničar«. Minister za obrambo je v svojem oglasu odobril sledeče: osebni vlak Ljubljana-Zagreb-

Beograd z zvezo Maribor. Ta vlak sprejme v Zagrebu brate Hrvate, a v Bosanskem Brodu brate iz Bosne-Hercegovine in Dalmacije. Brzovlakom se priključijo na vseh glavnih progah po 2 osebna vozova, katere sprejemata goste iz vseh delov naše države. Izletniki dobe 4 dni dopusta ter brezplačno vožnjo. Dnevni delavci, dokler bodo na izletu, so urejene. Centralni odbor je zagotovil v Beogradu stanovanja in prenočišča za vse goste, kolikor jih pride. Zagotovljena je avtomobilska vožnja. Prijave se morajo vpsolati najkasneje do 12. t. m. na ZJZ, Ljubljana, Gradišče 7.

* Klerikalni bankirji. Najprijetnejša sprovka mariborske »Straže« je bila vedno »bankirji«. V zadnjem času pa je postala v tem oziru nekam čudno molčeča. In zakaj? V vodstvo Zadruga banke sta bila med drugim izvoljena tudi glavna gospodarja »Straže« dr. Verstovšek in dr. Jerovšek.

* Iznana komunista. Iz naše kraljevine sta izgnana nevarna komunistična propagatorja Tot Franjo in Nataša Lupaček. Svoj glavni stan sta imela v Beogradu, in sta od tam iskavala komunistične centre po Jugoslaviji.

* Na tehniški srednji šoli v Ljubljani. Bodo v prihodnjem šolskem letu otvorenjeni ti-še oddelki: višja stavbna šola, strojna delovodska šola, elektrotehnična delovodska šola, ženska obrtna šola, posebni tečaj za obrtnike in javna risarska šola. Natančnejši podatki so objavljeni v »Uradnem listu« št. 93.

* Društvo! Opozorjamo vnovič društva iz Ljubljane in dežele, ki nam pošiljajo vesti o svojih društvenih prireditvah na sporazum med upravami listov in Jugoslovanskim novinarskim združenjem glede kolektiranja društvenih notic za prireditve, ki so spojena z veseliciami, plesi in sličnimi zabavami. Vse take vesti se morejo kolektirati s takso po 5 par po besedi. Izvzeta so samo obrambna in strogo humanitarna društva.

* Podraženi telefonski razgovori v Avstriji. Od 1. avgusta stane na Dunaju telefonski razgovor z Jugoslavijo 6 frankov. Ker stane 1 frank 58 avstr. kron, se plača torej za razgovor tri minut 348 kron.

* Esperanto ali Volapük. V nekem slovenskem dnevniku opazimo že dva dni sem oglaš v sledečem jeziku: »Auto-Garaza Min. Saobračaja potrebuje eno jedan poslovođa, za auto-radionico, jedan nadzornik garaze i jedan magacioner. Uслови su za poslovođa i nadzornika garaze: da su visegodišni majstori, specialno za automobile i to za sve vrste automobila. Da ima soferški ispit i da je već bio negde na službi kao nadzornik ili poslovođa. Od škole da ma najmanje dva razreda srednje ili kakve stručne škole. Magacioner da je poznavao svih auto delova i materijala i da je već bio zaposlen u tom stanju. Plata nazzornika i poslovođa a 200 din. mesečno, dodatek na skopocu 28.— din. dnevno i na člana porodice a 5 din. dnevno. Plata magacionera 180.— din. dodaci isti kao nadzorniki i poslovođi. Molbe napisane svoje ručno sa dokumentima i opisom gde je sve radio do danas poslati do 1. sep. 1921 nadalje. — Auto-Garazi Ministarstva Saobračaja. — Iz kancelarije Ministarstva Saobračaja br. 25281/21 od 20/VII.21. — Kdo nam bo razložil v kakem jeziku je pisan ta oglaš?

* Vojni ujetniki se vračajo. Iz Rusije je v ponedeljek prišel nov transport vojnih ujetnikov bivše avstro-ogrske armade. Prišlo je 240 ujetnikov, ki so sedaj naši državljani. Ti ljudje so vedno-oma Nemci in Madžari iz Vojvodine, le malo je Slovencev in Hrvatov. Mnogo njih je služilo tudi dalj časa v sovjetski armadi.

* Reparacija lokomotiv in vagonov. Na podlagi naše zahteve, da se nam izroči na račun vojne odškodnine najpotrebnejše število lokomotiv in vagonov je naprosila Nemčija našo vlado, da eden naših strokovnjakov odpotuje v Berlin in da z nemškimi poverjenic-štvom za odškodnino utrdi tehnične detaje glede kvalitete in serije lokomotiv in vagonov. Z ozirom na majhno število inženjerjev, ki so še v državni službi — samo v ministrstvu gradjevine je podalo ostavko 65 inženjerjev — se naša vlada ni mogla odzvati temu pozivu in je zaprosila nemško vlado, da ona odpošlje v Beograd enega svojih strokovnjakov. Nemčija je poslala svojega strokovnjaka Neumana.

* Strojna šola v Zeleniki. Vojno ministrstvo je razpisalo natečaj za 110 mladeničev, ki bi hoteli vstopiti v strojno šolo vojne mornarice v Zeleniki (v Boki Kotorski). Kompetentni, ki so dovršili vsaj ljudsko šolo z dobrim uspehom ne smejo biti mlajši kot 17 in ne starejši kot 20 let.

* Slovenske dijaške zadruge v Pragi. Brnu in na Dunaju obveščajo svoje član-je, da naj prošnje za centralna stipendija za prihodnje šolsko leto vpošiljajo direktno (ne potom zadrug) na Poverje-ništvo za uk in bogočastje v Ljubljani, in sicer do 20. avgusta. Tozadavna naredba je bila objavljena v dnevnikih in v »Uradnem listu« št. 91.

* Sestanek za operativno medicino. Od 5. do 7. septembra 1921 se vrši v Zagrebu drugi jugoslovanski sestanek za operativno medicino. Za ta sestanek se je prijavilo 69 članov iz vseh krajev Jugoslavije. Do sedaj je prijavljenih 20 predav-ov o kirurški tuberkulozi in 27 pre-

davanj iz ostalega področja operativne medicine. S tem je značilen uspeh tega sestanka popolnoma zagotovljen.

* Zagrebško akad. pevsko društvo »Balkan« v Skopliju. Zagrebško akad. pevsko društvo »Balkan« je dospelo le dni v Skoplije z namenom, da priredi v južni Srbiji več koncertov. Na kolodvoru jila je sprejela velika množica ljudstva in zastopniki raznih pevskih društev. Društvo je priredilo tam svoj koncert, ki je dobro uspel in odpotova-valo na to na Kosovski polje. Preteklo sredo je priredilo društvo tudi v Pristini svoj koncert, posetilo Bregalnico in se na to vrnilo v Skoplije, kjer je meščanstvo priredilo gostom več banketov.

* Dohodkatvene šikane v Prekmurju. Iz Murske Sobotice nam pišejo: Finančna uprava naj vendar takoj ustavi zapo-čete kazenske dohodkatrsne preiskave proti osebam, ki so leta 1920. gojile po par tobačnih rastlin. Stvar je zastarela in ljudstvo razburja, urade pa se s takim šimelnom po nepotrebnem obremenjuje. Zanimivo pri stvari je, da plača stranka, ki je gojila v l. 1920. po par tobačnih rastlin, 1 K kazni od rastline, medtem ko stane državo vsak tak slučaj, uradovanje in tiskovine povprečno po 100 K! Radovedni smo, v kateri glavi se je rodila ideja za to kazensko preiskavo!

* Fašisti v tržaški cerkvi. Vsako nedeljo in praznik imajo Slovenci svojo popoldansko službo božjo s krščanskim naukom in litanijam v cerkvi sv. Jakoba, ki je vedno dobro obiskana, kadar imajo Slovenci službo božjo, ker je največji kontingent slovenskega življa v mestu samem gotovo pri sv. Jakobu. Ko se je v nedeljo dne 7. avgusta ob 3. uri popoldne pričel krščanski nauk, so prišli štiri fašisti v cerkev. Čuvši sloven-sko besedo, so zapustili cerkev. Šli so po tovariše, ki so bili tačas zbrani v lokalni nasproti cerkvi. Čez nekoliko minut je prišlo v cerkev kakih 15 fašistov, oboroženih s palicami. Nekaj časa so poslušali, potem so začeli hoditi po cerkvi in na glas govoriti, da bi motili pridigarja. Ker pa duhovnik ni hotel iti s prižnice, so glasno govorili zapustili cerkev. Zunaj so se nekoliko posvetovali in prišli so nazaj s trdim sklepom, da duhovnika spodijo s prižnice. Vzklikali so: »Dajmo mu! Udarj ga!« Njihov vodja se je napotil proti prižnici. Ko je pridigar videl to nevarnost, je končal sredi pridige in se o pravem času zatekel v zakristijo. — Kaj poreče nato tržaški škof Bartolomaei?

* Ne hodite mimo vojaških skladišč. Zaradi večje varnosti municijskih in vojaških skladišč na ljubljanskem polju in vsled tega vse ljubljanske okolice je vojaška oblast odredila, da se straže pri vseh vojaških objektih pomnože. Poleg tega se od miraka do zore popolnoma zatvorijo poti, ki vodijo mimo artilje-rijskega materiala (starih in novih topov itd.) skozi vojaška skladišča. Dovoljeni prelaz je mogoč le v spremstvu stražnikov. Poti, ki vodijo od pokopališča neposredno mimo municijskih barak pri vojaškem skladišču, so podnevi in ponoči za vsak prelaz popolnoma zaprte.

* Nesreča v bomo. V Belovaru je v ponedeljek neki poročnik, dodeljen napadalnemu oddelku, dal v svoje stanovanje prenesti vrečo bomb, katere je rabil za vaje, ki so bile določene za drugi dan. Eno teh bomb je vzele v roke 25letna soproga trgovskega pomočnika Sumanje. Ker je bomba šumela, jo je spustila na tla, kjer je eksplodirala in smrtonovarno ranila mlado ženo, ki je kmalu nato v groznilnih mukah umrla.

* Vojaški ubežniki in poneverniki. Dne 5. avgusta je pobežnil od 2. čete III. batalj. 40 p. p. »Triglavskega« podnarednik Franjo Eržen. Odnesele je s seboj 744 dinarjev uradnega in 500 din. od tovarišev mu zaupnega denarja.

* Obsodba verižnikov. Protiverižniški urad je obsodil zaradi verižništva in ti-hotapstva Katarino Koderman od Sv. Lorenca na 8 dni zapore in 500 K globe, Kovača Franca iz Križevčan na 300 kron globe in Jurja Mihovičiča iz Mihov-čev na 5 dni zapore in 500 K globe.

* Ogenj na vlak. Na progi Videm-Krsko-Rajhenburg so v nedeljo popoldne potniki opazili, da gori nad njimi streha vlaka. Potniki so se polastila precejšnja panika. Vlak so pravočasno ustavili in ogenj hitro pogasili. Ogenj so zanetile v nemotni vročini najbrže iskre iz stroja.

* Čudna nezgoda. Ko je žena vratarja večške papirnice, Marija Holozan, prala v Ljubljani perilo, je pridrljal mimo tvorniški avto in zadel mimogrede v ka-men, raz katerega je padel na njem se nahajajoči okoli 60 kg težek ovoj, ki je strkeljal po stopnjicah in Holozanovo poškodoval na vratnih kosteh in rebrih.

* O uboju v Rušah nam poročajo še sledeče podrobnosti: Umorjeni gimnazijski abiturient Fran Serafinik so je, predno je odšel na veselico v Ruše, mudi v družbi par dijakov na Pohorju. Bil je po izpovedbah dijakov ves dan nekam čudno razpoložen in je posebno veliko govoril o smrti in o spomeniku, kakršnega bi imel rad na grobu. Kakor da bi slutil, da je smrt že pred durmi. Morilec Trnek je zagrižen komunist in v Rušah znan kot nevaren pretepač. Baje je že dopoldne izjavil, da morn na veselico koga umoriti in tako veselico razbiti, češ da je bur-žujska. Trnek se nahaja sedaj v sod-niških zaporih. Splošno sočustvanje v mestu velja hudo prizadeti rodilni Serafinikovi.

NAŠI DRŽAVNI DOLGOVI.

»Jugoslovanski Lloyd« od 5. t. m. pri-naša dober članek o težkem vprašanju državnih dolgov, ki ga podajemo v skrajšani obliki naši javnosti:

Zadnje čase se na raznih konferencah, v časopisih in celo v narodni skupščini razpravlja in govori o naših državnih dolgovih. Sam finančni minister dr. Kumanudi je opozoril na naš velik dolg v inozemstvu in na vse naše dolge, ka-teri bi imeli težke posledice za naš pro-met in naše gospodarsko življenje. Dr. Anti Dolibič je izjavil minister dr. Ku-manudi v naredni skupščini sledeče: »Naša država uživa v inozemstvu popo-lno zaupanje, ona slovi v svetu kot solid-na država, ki absolutno odgovarja vsem obveznostim in da je naša država edina, ki je za časa vojne in tudi danes točno plačala in še točno plačuje svoje dolgo-ve. Mi smo prepričani, da bo ta izjava našega ministra šla tudi preko mej naše države in tudi v inozemstvu napravila ugoden utis, kar je le v korist našemu gospodarstvu in valutnemu stanju. Mi smo mnenja, da je v interesu naše dr-žave in gospodarske politike, da to izjavo izpopolnimo s številkami, da si bo vsa naša javnost na čistem glede naših državnih dolgov.

Potrebno je, da s številkami ugotovi-mo na eni strani opasnost, ki bi nam jo mogli povzročiti naši dolгови v inozem-stvu in da se, na drugi strani ne razvije-jo nejasne kombinacije in trditve o njih višini. Predvorna posojila kraljevine Sr-bije so sledeča:

- 1.) tatarsko 2% iz l. 1881. 38 milj. di-narjev;
- 2.) tobačno iz l. 1888. 10 milj. dinarjev;
- 3.) 4 % posojilo iz l. 1885. 330 milj. dinarjev;
- 4.) monopska iz l. 1902. 60 milj. di-narjev;
- 5.) 4 1/2 % posojilo v zlatu iz l. 1902. 95 milj. dinarjev;
- 6.) 4 1/2 % investic. posojilo iz l. 1902. 150 milj. dinarjev;
- 7.) 5 % posojilo za likvid. izdatkov v balkanski vojni iz l. 1903. v zlatu 250 milj. dinarjev.

Za časa vojne sklenjena posojila so še nekonsolidovana. To so pravzaprav kre-diti dani od naših zaveznikov l. 1914., ki javnosti niso točno znani. Nadalje smo sprejeli na podlagi londonskega spora-zuma od l. 1916. dalje za vzdrževanje vojske kraljevine Srbije mesečno 9 milj. frankov, a Francija in Anglija sta se za-vezali plačati anuitete za prejšnja posoji-la, kar je iznosilo okoli 42 milj. frankov na leto, tako da znači to v razdobju od l. 1914.—1919. okoli 781 milj. frankov.

Zedinjene države Amerike so ob vstopu v svetovno vojno posodile kraljevini Srbiji 12 milj. dolarjev, kar znači okoli 62 mil. dinarjev, a za nabavo vojnih potrebščin in vzdrževanje vojske so nas obremenili zavezniki za 775 milj. fran-kov in 9 1/2 milj. funt sterlingov, kar zo-pet znaši okoli 945 milj. frankov. Po uje-dinjenju se je kraljevina S. H. S. zadol-žila Ameriki za 15 milj. dolarjev za poš-ljatev hrane, oblek in čevljev, a l. 1919. francoski vladi za 100 milj. frankov in to za kredit pri Francoski banki. To po-sojilo se je uporabilo za podkrepitev Na-rodne banke. Posojilo v znesku 50 milj. frankov sklenjeno leta 1920 z vlado in Francije in Anglije se je uporabilo za izplačilo kuponov naših posojil. Končno nam je kreditirala Amerika še 40 milj. dolarjev za prevzeti material iz Fran-cije. Ta posojila in krediti značijo naše dolgeve v inozemstvu. Naravno, da sto-ji našim dolgovom nasproti odškodnina, katere nam je namenjena, katero pa so na žnost opetovano skušali znižati. Tre-ba bi torej, kot že omenjeno izdelati to-čen račun koliko dolgujemo mi in koliko državi nam, da bomo spoznali: Kolik je naš državni dolg in na kak način bi ga mi poravnali. Nedavno se je izrazil pre-sednik Harding, da se bodo dolgi neka-terih malih držav, ki so nastali za časa svetovne vojne popolnoma ertali. Mi smo mnenja, da bi morali biti mi na prvem mestu med temi državami, ki se jim na-merava ertati dolg. Kraljevina Srbija ni samo sodelovala v svetovni vojni, ampak je imela tudi od začetka dokonca važno vlogo. Ako nihče, imamo pravico mi, da zahtevamo, da se nam ertajo naši dolgi in da se napravijo potrebni ko-raki, da se pospeši to velevažno vprašanje.

== Za znižanje uvozne tarife na brazil-sko kavo in grško vino. Ministrstvo fi-nanc je prejelo spomenico trgovsko-obr-tniške komore v Sarajevu, v kateri se vlada naproša, da zniža carinsko uvozno tarifo za kavo iz Brazila, ki se nam do-važja. Naša trgovska agencija v Atenah pa se je obrnila na ministrstvo trgovine in industrije s prošnjo, da se zniža vi-soka carina na grško vino.

== Anglija ponuja manufakturno blago. Po obvestilu naše trgovinske agencije v Londonu ponujajo razne prvovrstne tvor-nice manufakturnega blaga iz Menčestra in druga industrijska mesta v Angliji na-ši agenciji veliko izbiro najfinjšega ma-nufakturnega blaga po zelo zmernih ce-nah. Ladje iz Anglije v Gruz, Reko, Trst in Solun potujejo vsakih 8 dni po zmat-no znižanih cenah.

== Volitve za trgovske zbornice. Mini-strstvo za trgovino in industrijo je od-redilo, da se volitve za vse trgovske in obrtniške zbornice v vsej naši kraljevini izvršijo v najkrajšem roku.

== Ljubljanski živinski sejem. Na živin-skem sejmu dne 3. avgusta je bilo za-prodaj 800 konjev in 230 glav goveda. Vseled pomanjkanja krme so cene močno padle. Cena srednje dobrih konjev je pa-dla od 10.000 na 7000 K. Prvovrstni vo-li so se prodajali po 20 do 21 K. Siva vage slabšeji pa po 14 do 19 K. Kupe-vanje je bilo srednje.

== Produkcija premoga v Trbovljah. Zadnje čase se producira v Trbovljah večje množine premoga kot pred vojno. To je za naš promet velike važnosti, ker se velik del tega premoga uporablja na naših železnicah.

== Stanje siliv v Slavoniji in Bosni. Na podlagi došlih poročil moremo podati o trgtavi siliv v Bosni in Slavoniji sledeče: Zadržna mila zima, ki je prešla takorekoč brez snega je zelo ugodno vplivala na silivno drevje. Cvet je bil tako obilen, da se je pričakovalo izredno dobre latine. Sredi meseca maja pa je nastopila nenaravna vročina in dolgočrajna suša, kar je v veliki meri škodovalo mlademu cvetju, da je ta zelo odpadla. Tudi letos je siliva bolj obrodila v bregovnih legah nego v nižavah. Izjemo dela le Posavi-na, ki obeta boljše letino nego je bila lanska. Ako upoštevamo vse te okolno-sti, uvidimo, da bo letošnji pridelek za 30 do 40 odstotkov slabši od lanskega, kar bi odgovarjalo slabi srednji letini. Ako predpostavimo, da se sveže silive tudi letos ne bo moglo prodajati po 200 K za 100 kg, tedaj bi se sušale cene za suhe povsem verjetno od 1000 do 1200 kron za 100 kg.

== Industrija usnja v Bosni in Hercego-vini. V Bosni in Hercegovini obstojajo večinoma male, toda moderno urejene tvornice za predelavo kože, ki se jih v Bosni predela okoli 550.000 komadov. Od te količine je 50.000 jankjkih, ovčjih in kozjih kož. Okoli 400.000 komadov se izvozi v Avstrijo, Češkoslovaško, Fran-cijo in Ameriko. Ravnotako je Bosna bo-gata na kožah od divjih živali. Letno se ubije do 22.000 lisic, 1500 kun, 500 vidr, 90.000 zajcev in 2500 jazbecov. Ker ni-mamo nobene tvornice za predelavo kož divjih živali, se te večinoma izvažajo na Lipsko. Razen tega dobiva Bosna na le-to do 1000 konjskih, 5000 telečjih in do 25.000 govejih kož. Bosna sama jih s svojimi tvornicami predela do 12.000 ko-madov ostale pa Hrvatske.

== Most in tramvaj Beograd-Zemum. Neki ameriški konsorcij se je ponudil naši državi, da zgradi v roku dveh let nekoliko modernih mostov, ki bi vezali Beograd z Zemumom. Mostovi bi služili tudi za tramvajski in omnibusski promet. Konsorcij zahteva od države, da se mu dovoli eksploatacija za 50 let. O zadevi bo razpravljal ministrski svet.

== Zetev v okolici Niša. Kot se nam poroča iz Niša in okolice je letošnja žetev dosegla odlično rezultate, edino ko-ruza je vsled velike vročine malo zao-stala.

== Pot Skopije-Veles. Vlada je dovolila kredit 2.450.000 dinarjev za poprav-poti Skopije-Veles.

== Suša na Madžarskem. Iz Budimpešte poročajo, da je neprestana suša prizadela poljskim sadežem veliko škodo. Po do-sedanjih poročilih bo letošnja žetev krom-pirja zelo slaba. Tudi koruza do slabe uspeha, ker se vsled pomanjkanja dežja ni mogla dovolj razviti. Ravno tako je stanje repe zelo slabo. Ravno tako je obično pomanjkanje krme in sena za ži-vino.

== Prometna kriza v Rumuniji. Neza-dostno število lokomotiv in vagonov je povzročilo v Rumuniji prometni zastoj z sosednimi državami. Tako se nahaja se-daj 300 vagonov češkoslovaškega blaga na meji, ki se ne more uvoziti, ker pri-manjkuje vagonov, a Češkoslovaška no-če poslati svojih vagonov v Rumunijo, ker jih ta navadno ne vrne.

== 80 milijardni deficit Poljske. Finančni minister Poljske je izjavil, da znaša polj-ski državni deficit okoli 80 milijard. Iz-razil je željo, da se krije ta deficit z zvi-šanjem direktnih davkov in s pomožit-vijo državnega monopola.

== Slabo stanje tobaka v južni Nemčiji. Velika vročina je silno škodovala tobač-nim nasadom v južni Nemčiji. Pozno za-sajeni tobak je ves ožgan, vsled tega so tudi cene močno poskočile.

== Izvoz avtomobilov iz Nemčije je bil zadnje dve leti zelo slab. Leta 1920 se je izvozilo 8000 avtomobilov, v prvi po-lovici letošnjega leta pa 5500.

== Ameriški davek na luksuzne pred-mete. Po poročilih davčnega urada Ze-dinjenih držav je dosegel davek na luk-suzne predmete leta 1920 ogromno vsoto preko 4 milijarde dolarjev (kar znači 680 milijard naših kron!) Gladališča in kinematografi so plačali preteklega leta okoli 800 milijonov davka, za nakit in dragocenosti se je plačalo 180 milijonov, za parfume in toaletne predmete pa preko 60 milijonov dolarjev, taksa na tobak preko 40 milijonov, za avtomobile 80 mi-lijonov in na kožuhovino 12 milj. dolar-jev. Lepi drž. n. dohodki!

== Ruske nabavke v Nemčiji. V Berlin je dospel delegat ruske sovjetske vla-de g. Stomoniakov, da nabavi raznih in-dustrijskih proizvodov v vrednosti do 1 milijarde mark.

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Filip je takoj ustregel njegovi želji. Veliki vojvoda je s preprosto zamašil Bekkerju robec v usta... ta se ni ni branil, tako so ga prevzeli dogodki zadnjih trenutkov.

Veliki vojvoda je potegnil še Bekkerju iz žepa revolver, ki ga je hotel ta zopet izvleči, potem se obrnil k Filipu in rekel:

«Tako, sedaj pa greva lahko naprej!»

«Kam, visočanstvo?»

«Na dvor, da obiščeva predsednika republike.»

Veliki vojvoda je rekel te besede s takim naglasom, da je Filip nehote obžaloval usodo mladega predsednika.

Da sta Filip in veliki vojvoda vedela in slutila v kaki hiši sta pustila zvezanega gospoda Bekkerja, se prav gotovo ne bi smejala...

S hitrimi koraki sta šla po dolgi in še dokaj široki cesti proti vzhodnim terasam, nad katerimi se so videli težki obrisi vojvodskega dvora. Veliki vojvoda je opazoval nepretrgano Filipa, hotel ga je nekaj vprašati, a se je vedno premislil... molče in tiho sta se približala dvorski terasi. Filip, ki je bil izvanredno dober pešec, se je moral uditi s kakšno naglico je šel veliki vojvoda kljub svojemu šepanju; a obenem se je čudil vsemu, kar je dozdaj videl in slisal, sto in sto vprašanj si je stavil: o gospodu Bekkerju, o kontraktu, o žveplenih rudnikih na Punt Hermozi... srbel ga je jezik da bi vprašal... toda zdelo se mu je najprevidnejše in najboljša politika, da sledi velikemu vojvodu in molči...

Prišla sta na trg pred dvorom... tu je stalo par dreves, ki so šustela

v vetru... Ko sta čula nek šum sta obstala... slišala sta ono isto, kot doli v mestu... korake. Takoj sta ugotovila, da ne gredo ti koraki preko trga, ki je bil posut z drobnim peskom, ampak, da se ti koraki slišijo neposredno od dvora, kjer je bil del trga tlakovan s kamenitimi pločami. Tja pa nista mogla videti. Plazila sta se previdno med drevesi in konno se jima je posrečilo, da sta se splazila tako blizu, da sta mogla opaziti odhod prihajajoč.

Opazila sta vojaka, ki je stal pred dvorom na straži... torej novi predsednik Hernandez mora spati zastražen v sredi svojih zvestih podanikov...

Filip je opazoval dona Ramona in vprašal:

«Ali ga napadeva?»

Veliki vojvoda je nekaj trenutkov opazoval malega vojaka, ki je trudno hodil gorindol pred dvorom.

Odmalaj je z glavo...

«Ne, ne, saj siromak ni prav ničesar zakrivil. Svoje moči morava hraniti za boljše prilike... tu si pomagava na drug način... Stranski uho samo ako ga niso zaprli...»

Vzel je Filipa za roko, peljal ga previdno par korakov nazaj, nakar sta zavila na mali dvorski vrt — kjer sta obstala pred malimi vratmi, ki so bila že skoraj popolnoma zaraščena z bršljanom.

«Ko sem bil še mlad, sem se vedno smukal okoli teh vrat, ker so me jako zanimale kuhinje, ki se nahajajo v tem delu dvora. Sicer kuhinje niso bile preveč bogate, toda šlo je... Sedaj pa pogledaj kaj je s temi vrati!»

Uprl je svoje močne ramena in debeli hrbet na mala vrata in parkrat pritisknil, takoj ni šlo, toda potem je zaškrilalo, stara zarjavela ključavnica je popustila — vhod je bil prost...

(Dalje.)

Na pragu življenja.

Prevedel N.

— Jezus Kristus! Daj da ozdravi Aljoša! Ljubi Jezus Kristus! Reci Svojemu papanu, naj se ne huduje na Aljošo... Aljoša je zelo pridn deček!

Vanja se je nekolkokrat prekrizal in se potem pričel zelo globoko priklanjati. Pri poslednjem poklonu je uprl glavo naravnost v podzglavje in utihnil: teta se je obračala... Se videla bo, da molči... Vanja je gledal postrani na tetino posteljo in molil sam pri sebi:

— Naj ozdravi Aljoša, a oni naj obolijo in umrejo! Aljoša jim ni nagajal, a oni so ga zaprli v ječo... Naj umrejo!... Zaslužili so...

Lepo, zelo udobno je bilo moliti tako — z glavo naslonjena na blaznico.

— Ljubi Jezus Kristus! Daj, da kmalu zrastem in postanem zelo močan... Močnejši ko hišnikov Vanja! In zelo hraber, kakor junak. Tedaj jim pokažem... Usmili se mame, in mene, in Aljošo, daj očetu nebeško kraljestvo, a njim... njih pošlji v pekel... Naj tam živijo skupaj s parkljem... Naj trpijo v ognju, in naj jim ne dajo piti...

Dolgo je molil Vanja... Izmišljeval jim je v peku vsakovrstne neprijetnosti in muke, o katerih mu je pripovedovala pestunja... Tako je tudi zaspal, z glavo zarit v podzglavje... In Vanja je sanjal imenitne sanje: on stoji za vrati, in mimo pelje črni kosmati parkelj vse nje v pekel. Roke imajo zvezane s konopci, na nogah jim žvenkečejo verige kakor kaznjencem, in parkelj gre z dolgo palico za njimi in kriči nanje, naj gredo hitreje. Vanja se je ustrašil kosmatega parklja in se skril za stranska vrata, a kosmati parkelj mu je zaklical: «Nikar se ne boji!

tebi se nič ne zgodi!» Tedaj je stopil Vanja zopet za vrata in prašal:

— Kam jih ženeš?

— V pekel! Bog je ukazal, naj jih ženem v pekel! je odgovoril Vanji kosmati parkelj in se pri tem ozrl.

— Aha! Ali ti nisem pravil, Vanja! Ali si videl!

IV.

Prišla je policija. Prinesli so Aljoševo košaro. Vanja je gledal skozi špranjo priprtih vrat in iz njegovih malih oči je švigala velika zloba... Zopet so prišli! Kaj še hočejo? In bilo je strašno in najraje bi bil zakričal, naj se spravijo ven... A mama se ž njimi pogovarja... Dali so ji neko listino in jo prisilili, da nekaj piše. Roka se mami trese in ustnice ji drhtijo... A oni govorijo o Aljoši: — Perilo po seznamu, knjige, suknja, dijaški jopli...

Mama je zamahnila z roko in se obrnila k zidu... Ko so odšli, se je ustavila mama pri Aljoševi košari in jo dolgo motrila, potem je pokleknila ob košari in naslonila glavo na pokrov in zaplakala.

Vanja je zbežal v detško sobo. Ni vedel, zakaj se je nenadoma i njemu zahotelo plakati. Skril je glavo v stolico in pričel ihteti. Oba sta plakala: mama v predsobi ob Aljoševi košari in Vanja v detski sobi... K Vanji je prišla teta, gladila ga je po glavi, a ni nič govorila: le vzdihovala je in božala Vanjo.

Mama ni tega dne obedovala: Vanja in teta sta sedela sama za mizo in govorila šepetaje:

— Ali ne bo jedla mamica? Zakaj ne?

— Ne, ne bo.

— Ali je obolela?

— Da.

— Zakaj so prinesli Aljoševo košaro? Torej pride tudi Aljoša kmalu?... teta!... kmalu?

Zdravnik je prihajal zdraviti mammo. Najel so novo kuharico, a pe-

stunje niso najeli. Saj tudi ni treba, ali je on majhen, kaj?... Vsi so govorili šepetaje in hodili tiho, kot da bi se bali nekoga zbuditi... Zvečer so pustili Vanjo k mami. Ležala je na postelji, a na mizi zraven njen se bila zdravila z rumenimi listki in Aljošev portret. Mama je postala medla, zelo medla in govorila je tiho.

— Ali si jedel?

— Jedel... In mleko sem pil... Zakaj si Aljošo sem postavila?

— Dolgčas mi je postalo...

Nekam mučno je bilo Vanji: bil je v zadregi in ni vedel, o čem naj se pogovarja z mamo. Sedel je na postelji in gledal mamino roko. Mamina roka je počivala na njegovih kolenskih in on je prebiral mamine prste.

— Vsi so bolni: Aljoša je bolan, ti si bolna... I hišnikov Vasjka se ne igra več na dvorišču, ker se je prehladil in umre. Prav se mu godi, pravi, da so Aljošo usmrtili...

Teta je nenadoma pograbila Vanjo in ga odnesla v drugo sobo. In on se ni protivil in ni prosil nazaj k mami. Nekaj ga je plašilo v tej zasenčeni sobi, kjer je ležala bolna mama... Nekaj nevidnega se je skrivalo v teta in nekam strašno so gledale mamina vrata v odlomljeno ključavnico.

Zvečer se je hodila teta z Vanjo sprehat. Zahajala sta v cerkev k večerni službi božji. Cerkev je bila prazna: duhovnik, diakon, djačok in še par beračic in starih ženic. Tudi lučk je bilo malo. Zalostno je bilo temno in se ni ljubilo stati dolgo.

— Pojdiva že vendar!

Vanja je vlekkel teto za krilo, a ona se ni menila za to, marveč molila: celo pokleknila je... In prej ni nikdar pokleknila...

— Je že dovolj, nehaj moliti!... Tam gre z nabiralnikom! Daj, da mi dam pol kopejke!

(Dalje.)

Največja zbirna klavirjev in pianin v Ljubljani

551 **tvrdka J. DOLENC** 26

Ljubljana, Hilsnerjeva ulica št. 5
se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

!! Kupujte nove knjige !!

Tiskovne zadrage:

D. Fajgel, Tik za fronto. Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš. 36 K, po pošti 280 K več.

A. Novačan, Veleja. Drama. Broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti K 2— več. Shakespeare-Zupančič, Maobeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, po pošti K 280 več.

Ilka Waschtetova, Pravljice. Z večbarvnimi slikami. Vez. 40 K, po pošti K 2— več.

Fr. Veber, Uvod v filozofijo. Pota in cilji, 3.—4. zvezek. Cena 72 K, po pošti 340 K več.

Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Izurjenega, v konfekciji vpeljanega potnika

in 1256 3—1

perfektno zanesljivo knjigovodkinjo

išče za takojšnji nastop

Jugoslovenski Lloyd, tovarna za konfekcijo, Maribor.

Ponudbe na naslov: advokat Müller, Maribor.

OGLAS.

Interesenti se pozivaju, da stave intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti pismene ponude za prodaju

ovsa (zobi), ječma ili kukuruza

franko intendantsko slagalište Ljubljana 20 vagona, Maribor 16 vagona, Celje 2 vagona ili franko koja druga željeznička postaja.

Slagališta imaju željezničke pruge.

Predaja jedne četvrtine označene količine do 20. augusta, ostatak u septembru.

Zaključivanje pogodbe 13. augusta tek. god. prepočne.

Odkup odmah po pogodbi i uslovima.

Kancija 10%.

Komanda Dravske divizijske oblasti E. broj 12.186.

Spisi o naši državi.

A. Melik: Jugoslavija. Zemljepisni pregled. I. del. Meh. vezana, fin. papir 60 K, po pošti 3 K več. Broš., navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.
A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. II. dela I. del 21 K, II. del 42 K. Poština za oba dela 9 K.
A. Ogris: Borba za jugoslovansko državo. Cena 32 K, po pošti K 180 več.
Dokumenti o jadranskom vprašanju. Cena 18 K, po pošti K 180 več.
St. Sagadin: Naš sadašnji ustavni položaj. Cena 16 K, po pošti K 180 več.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemata nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka. 694 36

Ant. in Jož. Brajer-Kapele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

1256 5—5

kontoristinja

zmožna slovenskega in nemškega jezika, spretna stroje pisarna in stenografinja, za večje manufakturne podjetje v Ljubljani. Pismene ponudbe je nasloviti na upravnništvo „Jutra“.

1257

Ženitna ponudba.

Radi pomanjkanja znanja želita dva mlada poduradnika v svrhu event. poznejše ženitbe voditi pismeno vojno z dvema značajnima gospodinjstvom v starosti od 18—22 let.

Cenj. dopisi s sliko se prosijo na upravnništvo „Jutra“ pod „Koroško 23“ in „Stajersko 23“. Slike se vrnejo. Stroga diskretnost t. 1257

Obvestilo.

Imam v zalogi vse sokolske potrebščine: kroje za člana in članice, telovadne obleke, čevlje, ovrtnike, gumbe itd. Ceniki na razpolago. Zdravo! 1153 30-9

Peter Čapuder, Ljubljana dobavitelj Jug. Sokol. Saveza.

Strešno lepenko,

lak za konserviranje z lepenko kritih streh, asfalt, katran, lesni cement, ksilolej (najcenejši karbolinej), wat-proof za izsuševanje vlažnega zidovja in izoliranje proti vlagi, zidno in strešno opeko, apno, cement in druge stavb. 1258 potrebščine dobavlja 1

Ljubljanska komercialna družba, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Prodaj takoj po nizki ceni

dve mladi čistokrvni kobili

izborni za tek in vožnjo.

Nadaljne informacije in ogled v tovarni usnja Aleks Podvinac v Radečah 1256 pri Zidanem mostu. 2—1

Ustanovljeno 1866

Dvojno čiščeno češko posteljno perje in puh

C. J. HAMANN

Mestni trg 8. 900 60

Ustanovljeno 1866

1251 2—

Sposoben mladenič

popolnoma vešč slovenskemu in nemškemu jeziku, izurjen v opravljanju uradnih poslov, ki bi mogel v poštev prihajajoče tvornice obiskovati, išče se za podružnico odličnega inozemskega društva. Prednost imajo tisti, ki govore hrvatski ali francoski. Ponudbe na poštni predal št. 155 Zagreb

Naročajte in širite sledeče

leposlovne knjige:

D. Fajgelj: Tik za fronto. Broš. 36 K, vez. 45 K, poština K 280.
A. Novačan: Veleja. Broš. 28 K, vez. 36 K, poština 2 K.
Anatole France-Debeljak: Pingvinski otok. Roman. Cena broš. 42 K, po pošti pripor. 2 K 40 v več.
Dostojevskij-Levstik: Besi. Roman v IV. delih. Broš. 42 K, vez. 54 K, po pošti broš. K 8— več, vez. K 30— več.
Goncourt-Pastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 15 K, vez. 21 K, po pošti broš. K 2— več, vez. K 250 več.
Cervantes-Sorli: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti broš. K 2— več, vez. K 250 več.
Shakespeare-Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti broš. K 2— več, vez. K 250 več.
Macbeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, poština 2 K.
Ante Debeljak: Solnce in senca. Broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti broš. K 2— več, vez. K 250 več.
Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, vez. K 26—, po pošti broš. 340 več, vez. K 4— več.
Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez. broš. 22 K, po pošti 5 K več, II. zvez. broš. 22 K, po pošti 4 K 60 v več.
Knjige se naročajo pri založništvu: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6. 66 73

+

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancom naznanjamo, da je naša dobra in nepozabna soproga, oziroma mati, gospa

Olga Schiller, roj. Bernard

soproga nadučitelja v Črnomlju

danes v ponedeljek dne 8. avgusta ob 6. uri zjutraj nenadoma umrla.

Pogreb bo v sredo dne 10. avgusta ob 4. uri popoldne iz ženske bolnice na tukajšnje pokopališče.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

1254

V Novem mestu, dne 8. avgusta 1921.

Žalujoči ostali.